

Ελληνική Ένωση για τη Μουσική Εκπαίδευση

Περιλήψεις 4^ο Συνεδρίου

Δημιουργικότητα και Μουσική Εκπαίδευση

Στάμου Λελούδα

Στόχος της εργασίας είναι η διερεύνηση του όρου 'μουσική δημιουργικότητα' και η ενημέρωση γύρω από βασικά ερευνητικά ευρήματα και θεωρίες σχετικές με τη μουσική δημιουργική διαδικασία. Η δημιουργικότητα ορίζεται ως η δημιουργική διαδικασία της επικοινωνίας ιδεών και συναισθημάτων μέσω των ήχων, που μπορεί να εκδηλωθεί μέσα από διαφορετικές διόδους μουσικής λειτουργίας, και ειδικότερα μέσω α) του αυτοσχεδιασμού, β) της σύνθεσης, γ) της εκτέλεσης και ερμηνείας, και δ) της μουσικής ακρόασης. Τα ερευνητικά ευρήματα σχετικά με τη μουσική δημιουργικότητα του αναπτυσσόμενου ατόμου είναι ενδιαφέροντα αλλά αποσπασματικά και συχνά αντιφατικά. Τίθεται η ανάγκη για συνολική και συστηματοποιημένη διερεύνηση της μουσικής δημιουργικότητας και διατυπώνονται σκέψεις και προβληματισμοί για τις παραμέτρους του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος που μπορούν να βοηθήσουν ουσιαστικά την καλλιέργεια και ανάπτυξη των δημιουργικών δυνάμεων των μαθητών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ολιστικής μάθησης και προσέγγισης της μουσικής με κύρια χαρακτηριστικά την πρόκληση του ενδιαφέροντος του μαθητή και της επιθυμίας του να επιτύχει, την αυτενέργεια και συνεργασία των μαθητών, και τέλος την ισορροπία ανάμεσα στο συγκινησιακό βίωμα και την κατανόηση ως τις δύο πλευρές της μαθησιακής εμπειρίας.

Reconstruction of the Construct of Creativity in Music Education, Part I

Humphreys, Jere T.

Western music educators increasingly see composition and improvisation as creative activities, while pejoratively labeling music performance as "re-creative". I argue here that creativity is a social construct, and that this particular construct is a manifestation of elitist Western thinking based on Cartesian-Kantian philosophies. I argue further that the music education profession should expand the construct of creativity to embrace all types of creative musical traditions and the activities therein, Western and non-Western.

Plato's famous statement that "All gentlemen play the flute, but no gentleman plays it well"; medieval European universities that eschewed music performance as a curricular subject in favor of theory and composition; Lord Chesterfield's writings against high musical performance standards; theories that championed aesthetic objects, chiefly musical compositions; derivative aesthetic theories in the form of philosophies of music education--all these and more, combined with a complex

myriad of social and economic pressures, have led to revised school curricula in many countries wherein composition, and to a lesser extent improvisation, are placed at the top of a hierarchy of possible musical learnings. Positions taken by professional organizations, foundations, assessment projects, and many individual music educators also reflect this view.

There is widespread agreement that multicultural music education should embrace the music and musical practices of all cultures. A construct of creativity that elevates the creation of tangible products over other outcomes not only runs contrary to this goal; it is also inconsistent with actual practices in the Western art music tradition. A reconstruction is in order.

Creativity, metaphor and implications for music education

Swanwick, Keith

The Greek audience will know in ancient Greek *meta* indicates time, place or direction while *phero*, means to carry. *Metaphora* then literally means conveyance from one 'place' to another. The very term 'metaphor' is in itself a metaphor. We do not mean that we literally carry things from somewhere to another place but that relocating an image or concept from one setting to another is something like such a physical action.

Metaphorical processes underlie all creativity. They allow us to see things differently, to think new things. In metaphor two or more domains intersect, often unexpectedly and at times with novel consequences. It is this dynamic process, the intersection of different domains that I wish to call 'metaphor', whether in science, humour, literature, the visual arts, film, drama or music. In this paper I shall suggest that metaphorical processes underpin response to and production of music. An understanding of this concept can illuminate music-making and music education.

Δημιουργικότητα στη Μουσική Εκπαίδευση: Είναι δυνατόν να διδαχθεί;

Κοκκίδου Μαρία

Αρκετοί ερευνητές σήμερα υποστηρίζουν ότι η δημιουργικότητα μπορεί να διδαχθεί, καθώς είναι ένα ανθρώπινο γνώρισμα που ποικίλει ανάλογα με το κοινωνικό πλαίσιο και την εκπαίδευση που έχει δεχτεί το άτομο. Ακόμα υπογραμμίζουν ότι αν και όλα τα παιδιά είναι ικανά να δημιουργήσουν, η ικανότητα αυτή παραμένει σε λανθάνουσα μορφή όταν δεν υπάρχει εξάσκηση. Με την εξάσκηση η δυνατότητα για δημιουργικότητα εξελίσσεται σε δεξιότητα. Μέσα από αυτή την εργασία, επιχειρείται, εν πρώτοις, η διερεύνηση των όρων «δημιουργική σκέψη» και «δημιουργικότητα», καθώς και των παραμέτρων αυτών, και στη συνέχεια, η διεξοδική ανάλυση του φαινομένου της εμπλοκής της δημιουργικότητας στη σχολική μουσική εκπαίδευση. Τα ερωτήματα στα οποία θα αναζητηθούν απαντήσεις είναι: τι σημαίνει δημιουργικότητα στην εκπαιδευτική διαδικασία και ειδικότερα στη μουσική εκπαίδευση; είναι τόσο σπουδαία, και γιατί; μπορεί να διδαχθεί; υπάρχουν κριτήρια που εξασφαλίζουν το δημιουργικό χαρακτήρα της διδασκαλίας - μάθησης στη μουσική εκπαίδευση και ποια είναι αυτά; Τέλος, θα περιγραφεί ένα πλαίσιο ανάπτυξης δημιουργικών δραστηριοτήτων στη σχολική μουσική εκπαίδευση.

Η έννοια της Δημιουργικότητας στα Αναλυτικά Προγράμματα Μουσικής του Δημοτικού Σχολείου: Ιστορική προσέγγιση

Σταύρου Γιάννης

Η σημασία της δημιουργικότητας στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανθρώπου είναι σήμερα γενικά αποδεκτή. Οι πρώτες, ωστόσο, προσπάθειες για εισαγωγή δημιουργικών μεθόδων διδασκαλίας στη μουσική αγωγή εντοπίζονται στις αρχές του 20ού αιώνα. Παρά τις κατά καιρούς αμφισβητήσεις, αποτελέσματα ερευνών έχουν πλέον καταδείξει τη χρησιμότητα και την αναγκαιότητά της στην εκπαίδευση. Έτσι, η δημιουργικότητα αποτελεί βασικό παράγοντα διαμόρφωσης των αναλυτικών προγραμμάτων στη θεσμοθετημένη εκπαίδευση. Στον ελλαδικό χώρο η δημιουργικότητα ως στοιχείο της μουσικής εκπαίδευσης εμφανίστηκε με καθυστέρηση, όπως, εξάλλου, συνέβη με όλες τις τάσεις στο χώρο της εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα στα αναλυτικά προγράμματα του Δημοτικού Σχολείου οι δημιουργικές δραστηριότητες που αφορούσαν στο μάθημα της Μουσικής εμφανίστηκαν το 1977. Σκοπός της εισήγησης είναι να καταγράψει την έννοια της δημιουργικότητας όπως αυτή εμφανίζεται στα αναλυτικά προγράμματα της Μουσικής του Δημοτικού Σχολείου, στην ιστορική τους διαδρομή, με βάση συγκεκριμένες αναφορές και δραστηριότητες. Εξετάζονται τα προγράμματα που έχουν εκδοθεί από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι το 1994. Πρόκειται για μια ιστορική προσέγγιση κατά την οποία επιχειρείται η ερμηνεία των όποιων μεταβολών των προγραμμάτων της μουσικής στο εκπαιδευτικό και κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο αυτές συντελέστηκαν.

Η Μουσικοκινητική Αγωγή, η Ρυθμική και το Αναλυτικό Πρόγραμμα στις Σχολές Χορού

Κεφάλου - Χορς Ελένη

Η μουσικοκινητική αγωγή ικανοποιεί τις ανάγκες του παιδιού για κίνηση και παιχνίδι. Η ρυθμική είναι ο βιωματικός τρόπος μάθησης της μουσικής βασισμένος στη σωματική κίνηση. Στις επαγγελματικές σχολές χορού οι μουσικές σπουδές βασίζονται προγράμματα ρυθμικής που οδηγούν στο χορό και τη χορογραφία. Ο Dalcroze το 1905 παρουσίασε το πρώτο σύστημα Ρυθμικής - έκτοτε δημιουργήθηκαν και άλλα νεότερα. Στις δικές μας σχολές χορού το Αναλυτικό Πρόγραμμα που ορίζεται από το ΥΠΠΟ είναι λακωνικό, ελλιπές και ακατάλληλο και δεν οδηγεί στη σωστή λειτουργία του μαθήματος. Είναι αναγκαίο η ρυθμική να οργανωθεί κατάλληλα: χορός και μουσική είναι αναπόσπαστα δεμένοι.

Αξιολόγηση της Δημιουργικότητας: Αντιμέτωποι με το ζήτημα Επιλογής Κριτηρίων στην Αξιολόγηση των Μαθητικών Συνθέσεων

Παπαπαναγιώτου Ξανθούλα
Σίμου Εβίτα

Η εισαγωγή του νέου αναλυτικού προγράμματος σπουδών για τη μουσική της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, αναμένεται να εγείρει προβληματισμούς μεταξύ των καθηγητών μουσικής. Ένας από αυτούς αφορά τον τρόπο αξιολόγησης των συνθέσεων των μαθητών τους. Στο πλαίσιο αξιολόγησης του αναλυτικού προγράμματος παρέχονται οδηγίες που αφορούν την αξιολόγηση των δημιουργικών εργασιών των μαθητών καθώς και υποδείξεις για την επιλογή κριτηρίων αξιολόγησης, χωρίς ωστόσο να περιλαμβάνονται κριτήρια. Ελλείψει συγκεκριμένων κριτηρίων, θα είναι οι αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών αξιόπιστες; Στην παρούσα εργασία έγινε σύγκριση των βαθμολογιών δώδεκα συνθέσεων μαθητών μεταξύ δύο ομάδων κριτών. Η πρώτη αξιολόγησε βασιζόμενη στο πλαίσιο αξιολόγησης του αναλυτικού προγράμματος και η δεύτερη εφαρμόζοντας τα κριτήρια του Swanwick (1999). Η στατιστική ανάλυση των βαθμολογιών έδειξε μεγαλύτερη συμφωνία στις κρίσεις της δεύτερης ομάδας, υποδεικνύοντας πως ο τρόπος που αξιολόγησαν ήταν πιο αξιόπιστος.

Η Επίδραση του Μουσικού Αυτοσχεδιασμού στη Δημιουργική Σκέψη των Παιδιών: Μια Πειραματική Μελέτη

Κουτσουπίδου Θεανώ

Η παρούσα μελέτη είχε σκοπό να ερευνήσει το ρόλο του μουσικού αυτοσχεδιασμού στην ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης κατά την πρώτη παιδική ηλικία. Η δημιουργική ενασχόληση με τη μουσική, όπως έχει υποστηριχθεί από πολλούς ερευνητές, προάγει την ελεύθερη έκφραση, καλλιεργεί τη φαντασία, και έχει ως αποτέλεσμα την ενεργητική συμμετοχή και συμβολή του παιδιού στη μαθησιακή διαδικασία. Ωστόσο, ένα καίριο ερώτημα παραμένει αναπάντητο: είναι η δημιουργικότητα μια έμφυτη ή επίκτητη ικανότητα; Για την παρούσα μελέτη ακολουθήθηκε ένας πειραματικός σχεδιασμός με δύο ομάδες παιδιών δημοτικού σχολείου ηλικίας έξι ετών. Τα παιδιά έλαβαν μέρος σε ένα πρόγραμμα διάρκειας έξι μηνών. Το μάθημα της μουσικής για την πειραματική ομάδα ήταν εμπλουτισμένο με ποικιλία δραστηριοτήτων αυτοσχεδιασμού, ενώ για την ομάδα ελέγχου δεν περιελάμβανε αυτοσχεδιασμό. Τα παιδιά που συμμετείχαν στην πειραματική ομάδα είχαν την ευκαιρία να αυτοσχεδιάσουν χρησιμοποιώντας τη φωνή τους, το σώμα τους, ή απλά μουσικά όργανα (όργανα Orff και φλογέρα). Η δημιουργική σκέψη των παιδιών αξιολογήθηκε με βάση το τεστ δημιουργικότητας MCTM II (Measure of Creative Thinking in Music) του P. Webster (1994), το οποίο εφαρμόστηκε πριν και μετά το πρόγραμμα. Η ανάλυση κατέδειξε ότι ο αυτοσχεδιασμός επηρεάζει σημαντικά την ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης: πιο συγκεκριμένα, προάγει τη μουσική ευκαμψία, πρωτοτυπία και σύνταξη των μουσικών κατασκευών των παιδιών. Τα πορίσματα της έρευνας εισηγούνται ότι η δημιουργική σκέψη είναι μια επίκτητη ικανότητα και επομένως θα πρέπει να ενθαρρύνεται η καλλιέργειά της στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες.

Μουσική Δημιουργικότητα των παιδιών: προετοιμασία του Μελλοντικού Παιδαγωγού

Δογάνη Κωνσταντίνα

Μελέτες υποδεικνύουν ότι η μουσική δημιουργικότητα των μαθητών δεν προκαλείται και δεν ενισχύεται αρκετά παρόλο που τα αναλυτικά προγράμματα και οι διδακτικές προσεγγίσεις επικεντρώνονται κατά μεγάλο βαθμό στη σχέση μεταξύ μάθησης και διδασκαλίας. Η παρούσα εισήγηση εστιάζει στην παιδαγωγική των δασκάλων στην τάξη με στόχο την κατανόηση του τρόπου διαμόρφωσης της διδασκαλίας τους ιδιαίτερα ως προς τη δημιουργία μουσικής, την προσέγγισή τους στο σχεδιασμό και χειρισμό μαθημάτων, καθώς και στον τρόπο με τον οποίο αυτά απεικονίζονται στην πρακτική τους.

Έρευνα σε δασκάλους αποκάλυψε ότι υπάρχουν πολλοί παράγοντες που επιδρούν στη διαμόρφωση της παιδαγωγικής του δασκάλου σε σχέση με τη μουσική δημιουργικότητα (Dogani, 2003, 2004). Με τη συσχέτιση των δεδομένων της έρευνας αυτής με διάφορα θεωρητικά μοντέλα, προτείνεται ότι η ανεπαρκής διαμόρφωση της παιδαγωγικής των δασκάλων έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην ποιότητα μάθησης του παιδιού. Η ανίχνευση της διαμόρφωσης μιας παιδαγωγικής για την ενθάρρυνση της μουσικής δημιουργικότητας στην τάξη, είτε με τη μορφή της σύνθεσης είτε του αυτοσχεδιασμού, αποτελεί το επίκεντρο της παρούσας εισήγησης. Βασιζόμενοι σε έρευνα εν εξελίξει σε φοιτητές παιδαγωγικού τμήματος κατά την πρώτη τους εμπειρία διδασκαλίας της μουσικής σε παιδιά 4-6 ετών ανιχνεύεται ο τρόπος με τον οποίο προσέγγισαν τη μουσική δημιουργικότητα στην τάξη, μέσω του αναστοχασμού τους κατά τη διάρκεια και μετά το πέρας των πρακτικών τους ασκήσεων. Περαιτέρω προβληματισμοί γεννιούνται σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι δημιουργικές μουσικές εμπειρίες των ίδιων των φοιτητών επιδρούν στη διαμόρφωση της διδακτικής τους προσέγγισης σε σχέση με τη μουσική δημιουργικότητα.

Η ανάπτυξη της Κριτικής και Δημιουργικής Σκέψης στο Γυμνάσιο: Μια Πρόταση Συνδυασμού τους στη Διδακτική Πράξη

Περακάκη Ελισσάβητ

Είναι κοινός τόπος όλων των μουσικών παιδαγωγών, ότι η δημιουργικότητα και η ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης αποτελούν αναπόσπαστα κομμάτια του μαθήματος της Μουσικής Αγωγής. Παράλληλα, τα τελευταία χρόνια, πολλοί ερευνητές και σχεδιαστές αναλυτικών προγραμμάτων τονίζουν τη σημασία της κριτικής σκέψης και τη σπουδαιότητα της ένταξής της στην εκπαιδευτική διαδικασία. Έτσι λοιπόν, η παράλληλη ανάπτυξη της κριτικής και της δημιουργικής σκέψης στη διδακτική πράξη προβάλλει αναγκαία. Η μουσική εκπαίδευση στο σχολείο, με την ευελιξία που τη διακρίνει, παρέχει στον εκπαιδευτικό τη δυνατότητα να συνδυάσει το αντικειμενικό με το υποκειμενικό, την πιθανότητα με τη δυνατότητα, τη λογική με τη φαντασία.

Για όλους τους παραπάνω λόγους ο συνδυασμός της κριτικής και της δημιουργικής σκέψης στη διδακτική πράξη κρίνεται αναγκαίος. Στην προσπάθεια αυτή εφαρμόστηκε πειραματικά στην Α' τάξη του Γυμνασίου, σε δύο σχολεία του Ν. Βοιωτίας και με τη συμμετοχή 60 μαθητών, μια σειρά μαθημάτων διάρκειας 3 διδακτικών ωρών, με θέμα «Τα μουσικά όργανα-Τρόποι παραγωγής του ήχου».

Συνοπτικά, τα μαθήματα αυτά περιελάμβαναν:

- τη γνωριμία των μαθητών με μια μεγάλη ποικιλία μουσικών οργάνων,
- την κατανόηση του τρόπου παραγωγής του ήχου τους,
- την κατασκευή μουσικών οργάνων χωρίς την καθοδήγηση του καθηγητή και

- το σχεδιασμό οργάνων «νέου» τύπου (τα όργανα του «μέλλοντος»).

Κεντρικοί θεματικοί άξονες της παρουσίασης θα είναι:

- α) Ο ορισμός της κριτικής και δημιουργικής σκέψης και η σπουδαιότητα τους στη μουσική εκπαίδευση
- β) Η περιγραφή της πειραματικής εφαρμογής του συνδυασμού τους στην Α΄ τάξη (επιμέρους στόχοι και μεθοδολογία)
- γ) Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων
- δ) Η αξιολόγησή της
- στ) Συμπεράσματα

Δημιουργικότητα στη Μουσική Εκπαίδευση: μια κοινωνιολογική προσέγγιση

Φοράρη Αντωνία

Η παρουσίαση αυτή αποτελεί μια προσπάθεια ανάγνωσης και ερμηνείας των Λόγων που αφορούν στο θέμα της δημιουργικότητας στη δευτεροβάθμια μουσική εκπαίδευση της Κύπρου και παράγονται από φορείς της εκπαιδευτικής διαδικασίας όπως το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα της μουσικής, τους εκπαιδευτικούς με την εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος στην πράξη και από τους μαθητές με την ενεργό αποδοχή του. Η κοινωνιολογική μελέτη των Λόγων γίνεται μέσα από ποιοτικά δεδομένα που ερμηνεύονται μέσα από θέσεις της κριτικής θεωρίας με σκοπό να εντοπιστεί πώς ορίζεται και πώς καθιερώνεται τελικά η δημιουργικότητα στη μουσική εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, εμπειρικά δεδομένα σε σχέση με τους σκοπούς, περιεχόμενο, δραστηριότητες και αξιολόγηση του αναλυτικού προγράμματος της μουσικής αποκαλύπτουν τα νοήματα που παράγονται σε σχέση με τη δημιουργικότητα. Τα αποτελέσματα δείχνουν πώς οι εμπλεκόμενοι φορείς έχουν διαφορετική αντίληψη περί δημιουργικότητας και κατά συνέπεια οι παραγόμενοι Λόγοι παρουσιάζουν ασυνέχεια και σύγκρουση μεταξύ τους. Γίνεται εισήγηση πώς η δημιουργικότητα, και γενικότερα η μουσική εκπαίδευση, είναι κατασκευάσματα Δύναμης για επικράτηση ενός από τα ετερόκλητα συστήματα κατανόησης και νοηματοδότησης, γεγονός που ταυτόχρονα θα ορίσει και την Γνώση.

A Creative Curriculum for Developing Aesthetic Sensitivity and Independent Learning

Stathopoulos, Theodora

The paper presents the results of a 7-year project for the teaching of musicianship through creative performance practices in an effort to revitalize a dying string department in a Fine Arts School in Montreal. The top-performing ensemble developed from this project represented Canada and performed at the ISME Conference in Tenerife, Spain in July 2004.

Since the late 70's the string department at FACE (Fine Arts Core Education) School had an average of 50-100 students and had changed 5 teachers. Traditionally, it has had a high rate of drop out and failure. Discipline was a problem in most classes resulting in parent complaints that required administrative intervention.

Several innovative and creative initiatives were taken to improve the dwindling participation of students, their behavior and motivation, their quality of work and

achievement. The string department's curriculum was reconstructed to address the needs of ALL students. A unique apprenticeship program by combining talented young musicians, serious amateurs and young professionals was developed. Students were involved in multi-grade, multi-media productions fostering cohesiveness by way of music as their common bond. Implementation of these initiatives resulted in the expansion and revitalization of the department whose students and ensembles have gained local, national and international recognition.

Η σχέση μεταξύ της Δημιουργικότητας στη Μουσική Εκπαίδευση και του Πορτραίτου της Προσωπικότητας κάθε μαθητή (όσον αφορά στη Διδασκαλία Μουσικών Οργάνων)

Αλεβιζοπούλου Αντιγόνη

Η ουσιαστικότερη ίσως εμπειρία της ζωής κάθε ανθρώπου, η οποία είναι άρρηκτα δεμένη με τη φύση του και παίζει κυρίαρχο ρόλο στην ανάπτυξή του, είναι αυτή της μάθησης και κατ' επέκταση της δημιουργικότητας. Οι δύο αυτές έννοιες είναι συνώνυμες με την «κατανόηση» και τη «κατάκτηση» γνώσεων, την «αλλαγή» και την «επέκταση» τους. Ευνόητο είναι λοιπόν, πως αν μία εμπειρία τέτοιου βεληνεκού στο χώρο της μουσικής περιοριζόταν στυγνά στον γνωστικό τομέα, θα ήταν χάσιμο χρόνο και ουσίας.

Επομένως, η απλοϊκή και απαρχαιωμένη σχέση: μουσική ικανότητα = μουσική δημιουργικότητα, η οποία διαπραγματεύεται αποκλειστικά τους γνωστικούς παράγοντες (απόκτηση και βελτίωση τεχνικών ικανοτήτων, *prima vista*, μελέτη μουσικού κειμένου, βελτίωση μνήμης κ.λ.π.) που σχετίζονται με τη μουσική εκπαίδευση, επιβάλλεται να αντικατασταθεί από ένα πολυπλοκότερο, αλλά και αποδοτικότερο εκπαιδευτικό μοντέλο. Το μοντέλο αυτό, το οποίο θα δώσει πρωταρχικό ρόλο στην μεταγνωστική διάσταση του θέματος, έχει τις ρίζες του σε μία διαπίστωση τόσο παλιά όσο και η μουσική εκπαίδευση: «διαφορετικοί άνθρωποι κάτω από τις ίδιες συνθήκες, συμπεριφέρονται εντελώς διαφορετικά». (Ιπποκράτης) Για να είμαστε πιο συγκεκριμένοι, η διάσταση αυτή απαρτίζεται από την οργάνωση και τον προσχεδιασμό των μαθημάτων, την επιλογή του υλικού και του περιεχομένου διδασκαλίας, τις μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν σε θέματα κινήτρων και επικοινωνίας, την αντιμετώπιση της επαφής με το κοινό, καθώς και την αξιολόγηση των μαθητών. Όπως θα τεκμηριωθεί, για να είναι λειτουργική μία τέτοια προσέγγιση επιβάλλεται να προσαρμοστεί η διδασκαλία στην προσωπικότητα του εκάστοτε μαθητή (στο ταμπεραμέντο του, τη φαντασία του, το γούστο, τις εμπειρίες του, κ.ο.κ.).

Τόσο όμως οι ικανότητες όσο και η προσωπικότητα κάθε μαθητή εξαρτώνται ουσιαστικά από τη διαπαιδαγώγησή του. Πράγμα που αυτόματα εισάγει στο «παιχνίδι» της δημιουργικότητας τόσο τους γονείς όσο και το περιβάλλον στο οποίο οι μαθητές γεννήθηκαν, αναπτύσσονται και δημιουργούν. Επομένως, είναι αναγκαία και η ανάλυση της ενεργούς συμμετοχής των γονέων στη δημιουργική πορεία των παιδιών τους στο χώρο της μουσικής.

Ολοκληρώνοντας, θα τεκμηριωθεί, πώς η ηλικία και το φύλο παίζουν κι αυτά το δικό τους βασικό ρόλο στην πορεία της ολοκλήρωσης μιας προσωπικότητας και επιβάλλεται να λαμβάνονται υπόψη από τον εκάστοτε συνειδητοποιημένο διδάσκοντα.

Διδάσκοντας Ομαδικό Παιδικό Τραγούδι σε παιδιά ηλικίας 7-12 ετών: τα Αποτελέσματα μιας Έρευνας και Προτάσεις για τη Διδασκαλία της Μουσικής σε Χορωδία με Δημιουργικότητα

Βαρβαρίγου Μαρία

Για κάποιους μουσικοπαιδαγωγούς το μάθημα της χορωδίας σημαίνει μόνο τραγούδι. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να ταυτίζεται με μια μονότονη δραστηριότητα, που συχνά εκλαμβάνεται ως αγγαρεία από τους μαθητές. Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει πόσο σημαντική είναι η συμμετοχή των παιδιών ηλικίας 7-12 ετών σε χορωδιακά σύνολα για τη γνωστική, ψυχοκινητική αλλά κυρίως τη συναισθηματική τους ανάπτυξη. Μέσα σε αυτά το παιδί μπορεί να αποκομίσει εμπειρίες πολύ ξεχωριστές. Για κάποια παιδιά η συμμετοχή σε μια παιδική χορωδία ίσως να είναι η μοναδική ευκαιρία να έρθουν σε άμεση επαφή με τη μουσική καθώς τη δημιουργούν τα ίδια. Ο μύθος που ήθελε το μάθημα του τραγουδιού να ξεκινάει μονάχα κατά την περίοδο της εφηβείας και αργότερα έχει περάσει ανεπιστρεπτί. Με σωστή φροντίδα και εξάσκηση τα μικρά παιδιά μπορούν να επιταχύνουν τη φωνητική τους ανάπτυξη. Τα δεδομένα της έρευνας βασίζονται σε α) μια σειρά μαθημάτων που πραγματοποιήθηκαν σε φωνητικό σύνολο παιδιών ηλικίας 7-12, σε Φιλαρμονική Εταιρία της Κέρκυρας, β) σε ημιδομημένες συνεντεύξεις που έγιναν με τα παιδιά που συμμετείχαν στο πρόγραμμα και γ) στα αποτελέσματα που προέκυψαν από τέστ αξιολόγησης που συμπλήρωσαν τα παιδιά μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων. Η ανακοίνωση αποσκοπεί στο να υπογραμμίσει τη σημασία του ομαδικού τραγουδιού στη μουσική εκπαίδευση. Έμφαση δίνεται στις πολλαπλές μουσικές δραστηριότητες που μπορούν να συνοδεύσουν το μάθημα της χορωδίας και να το μετατρέψουν σε μια μοναδική εμπειρία τόσο για τα παιδιά όσο και για το δάσκαλο-μαέστρο. Τέλος, σκοπό έχει να προτείνει μεθόδους και μοντέλα διδασκαλίας του ομαδικού τραγουδιού που σε συνδυασμό με άλλες μουσικές δραστηριότητες το καθιστούν ένα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια του σύγχρονου μουσικοπαιδαγωγού.

"Η Μουσική είναι ωραία" Μια φράση, δώδεκα παγκόσμιες μουσικές προσεγγίσεις

Ζάννου Βάγια

Παπανικολάου Χαρίκλεια

Στη παρούσα εισήγηση, παρουσιάζουμε μια πειραματική προσέγγιση της διδασκαλίας της Μουσικής, σε ομάδες μαθητών σχολικής ηλικίας. Προσδιορίζουμε τα χαρακτηριστικά της δημιουργικότητας, τα οποία λάβαμε υπ' όψιν μας στη διαδικασία εφαρμογής των δραστηριοτήτων, καθώς και ερωτήματα που μας απασχόλησαν: Είναι η δημιουργικότητα μια ικανότητα λίγων ατόμων; μπορεί να καλλιεργηθεί; Τι θέση έχει η δημιουργικότητα στην εκπαίδευση, όπως είναι διαμορφωμένη; Τι πρέπει να γίνει, ώστε η αγωγή να οδηγεί στη δημιουργικότητα; Τι θέση έχει η δημιουργικότητα στην μουσική εκπαίδευση; Η γνώση της μουσικής αποκτιέται και αποδεικνύεται μέσω της ενεργητικής ενασχόλησης με δημιουργικές δραστηριότητες. Έχοντας σα βάση ότι η κάθε γλώσσα έχει το δικό της ύφος, ρυθμό και μελωδία που επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τη μουσική των διαφόρων χωρών, χρησιμοποιήσαμε τη φράση «η μουσική είναι ωραία» σε 12 διαφορετικές γλώσσες και οδηγηθήκαμε σε μια σειρά δραστηριοτήτων. Αναλυτικότερα, ασχοληθήκαμε με δραστηριότητες ρυθμού, μελωδίας, φόρμας,

επεξεργασίας διαφόρων μουσικών εννοιών, ακρόασης και αυτοσχεδιασμού. Έτσι οι μαθητές συνέλεξαν και χειρίστηκαν μόνοι τους τα στοιχεία της μουσικής μέσω των παραπάνω δημιουργικών δραστηριοτήτων και οδηγήθηκαν τελικά στη σύνθεση τραγουδιών, χαρακτηριστικών για την κάθε χώρα.

Η μουσική εκπαίδευση για χρόνια ήταν προσανατολισμένη στη διδασκαλία για τη μουσική και όχι στη διδασκαλία της μουσικής. Σύμφωνα με τον Sherman, είναι ανάγκη των καιρών μας να αντιμετωπίσουμε τη μουσική ως δημιουργική τέχνη και να συνειδητοποιήσουμε, ότι η δημιουργική διαδικασία δεν είναι μόνο ένας υψηλού επιπέδου τρόπος σύνθεσης της αποκτηθείσας γνώσης, αλλά ο πιο σίγουρος τρόπος για να μάθει κανείς μουσική.

Teaching Multicultural Music in Schools: Some Connections of Indian and Turkish Musical Instruments

Elgun - Ozeke, Sezen

This paper presents brief historic explanations about India and Turkey as well as some background information about the musical instruments of these countries and makes some the connections among them.

It is found that over the centuries there has been a continuous give and take between Persian, Arabs, Indians, and Turks. Thus, musical instruments have been adopted and accepted in all of these countries. This study shows that musical instruments from different areas of the Middle East and south Asia clearly belong to the same artistic family. However, it is important to note that the instruments with the same or similar names can refer to very different instruments, and the same instruments can go by many and varied names. Therefore, as educators we should be careful about teaching musics from other cultures and should never trust a name unless its precise origins are known, and who plays it. Even the type of music may change an instrument's name. Knowing these relationships between Indian and Turkish musical instruments helps us to recognize some structures of these two cultures and knowing the use of these instruments and the history behind it will help teacher to use authentic sources and brought up more creative and well-equipped students in the future. Therefore, bringing these issues to the students attention and make some connections with each other is important aspect in music education as it will give some important experience for students to understand diversities.

Η Δημοφιλής (popular) Μουσική στη Διδασκαλία του Μαθήματος της Μουσικής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Καρούμπαλη Ευγενία

Ενώ ένα μεγάλο ποσοστό εφήβων ακούει τη λεγόμενη «δημοφιλή μουσική» / popular music, ελάχιστοι από αυτούς έχουν συνειδητοποιήσει ότι:

- Πολλές επιτυχίες της ελληνικής δημοφιλούς μουσικής είναι μεταφράσεις επιτυχιών της αραβικής ή της ινδικής δημοφιλούς μουσικής και αντίστροφα, κάποιες επιτυχίες της αραβικής και της ινδικής δημοφιλούς μουσικής είναι μεταφράσεις επιτυχιών της ελληνικής δημοφιλούς μουσικής.

- Σε πολλές επιτυχίες της δημοφιλούς μουσικής παγκοσμίως υπάρχουν στοιχεία διαφόρων μουσικών πολιτισμών.

Στην εισήγηση αυτή υπάρχουν προτάσεις, προκειμένου οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να συνειδητοποιήσουν τα παραπάνω.

Ο Γ.Α. Παπαϊωάννου ως Δάσκαλος - Μια Δημιουργική Προσέγγιση της Διδασκαλίας της Τονικής Αρμονίας

Τσούγκρας Κώστας

Ο Γιάννης Α. Παπαϊωάννου (1910-1989), εκτός από σημαντικός συνθέτης, υπήρξε ένας από τους σπουδαιότερους δάσκαλους της νεότερης γενιάς των Ελλήνων συνθετών, θεωρητικών, μουσικολόγων ή παιδαγωγών. Η παρούσα εργασία, η οποία πηγάζει από τη μελέτη του διδακτικού έργου του Γ.Α.Π., το οποίο σώζεται με τη μορφή χειρόγραφων ασκήσεων στο αρχείο του, μελετά την παιδαγωγική του προσέγγιση στη διδασκαλία της τονικής υφής και συγκεκριμένα της τονικής αρμονίας. Παρουσιάζεται η βασική θεώρηση στην οποία βασιζόταν η διδασκαλία του και το πως μέσω αυτής απέφυγε την τυποποιημένη αναπαραγωγική διδασκαλία και ανέπτυξε τη δημιουργικότητα των μαθητών του. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται αναλυτικά στοιχεία για το ερευνητικό έργο αποκατάστασης και έκδοσης του διδακτικού του υλικού, καθώς και αντιπροσωπευτικά δείγματα ασκήσεων τονικής υφής. Η εργασία δεν αποσκοπεί στην περιγραφή κάποιας παιδαγωγικής μεθόδου, διότι κάτι τέτοιο δεν υπήρξε ποτέ σκοπός του ιδίου, αλλά επιχειρεί να σκιαγραφήσει την ιδιαίτερα αποδοτική σχέση δασκάλου-μαθητή ως αποτέλεσμα της εξατομικευμένης διδασκαλίας, δηλαδή της διδασκαλίας που το περιεχόμενό της προσαρμόζεται στις ανάγκες και δυνατότητες του κάθε μαθητή. Τέλος, η παρουσιαζόμενη παιδαγωγική προσέγγιση συγκρίνεται με παλαιότερες ή νεότερες αντίστοιχες προσεγγίσεις από τον ελληνικό και διεθνή χώρο.

Ο δημιουργικός συσχετισμός Ποίησης και Μουσικής

Σαρικάκη Γεωργία

Οι πολυσημίες και οι αμφισημίες του λόγου αλλά και το ρυθμο-μελωδικό του σχήμα, μπορούν να αποτελέσουν το εφελήριο για την διεύρυνση της αισθητικής από το συγκεκριμένο στο αφηρημένο: απαραίτητη προϋπόθεση, η σε βάθος ερμηνευτική προσέγγιση του ποιητικού λόγου που θα προκαλέσει συγκινησιακή και αισθητική διέγερση και θα λειτουργήσει ως αφετηρία για νέες δημιουργίες. Η ανάδειξη των λέξεων - κλειδιών, η μεταμόρφωση (διαδικασία), από δοσμένα ποιήματα σε άλλο καινούριο ποίημα (προϊόν) και στη συνέχεια η δυναμική σύζευξη λόγου και μουσικής (μουσική εκφορά του «προϊόντος») παρουσιάζεται όπως πραγματοποιήθηκε από μαθητές της Δ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου. Παρόλο που η δημιουργικότητα δεν είναι συνώνυμη με τη μεταμόρφωση (transformation) (Mellou 1994, 81), έχει πολλά κοινά χαρακτηριστικά με αυτήν, όπως αλληλεπίδραση, διερεύνηση, εναλλαγές, έκφραση κλπ. Στις παραπάνω περιπτώσεις, γίνεται συνδυασμός γνώσης, αισθητικής και μετασχηματιστικών ικανοτήτων, γεγονός που αναμφισβήτητα προάγει τη δημιουργική ανάπτυξη.

Δημιουργικότητα και Έκφραση στη Μουσικοθεραπευτική διαδικασία

Μαλούτα - Κωτίδου Ανθή

Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται με μια έμφυτη ευαισθησία στον τόνο και τον ρυθμό. Υπάρχει μια έμφυτη δυνατότητα να δημιουργήσουν και να ανταποκριθούν στη μουσική, να εκφραστούν και να επικοινωνήσουν με ρυθμό, μελωδία και αρμονία, παίζοντας μουσικά όργανα, τραγουδώντας, ακούγοντας, κινούμενοι στη μουσική, χρησιμοποιώντας τη φωνή. Σε αυτό το μέρος της παρουσίασης γίνεται αναφορά σε προσεγγίσεις σχετικές με την έννοια της δημιουργικότητας και της έκφρασης. Στη Μουσικοθεραπευτική δημιουργική διαδικασία, ο θεραπευτής χρησιμοποιώντας τους ήχους και τη μουσική κλινικά, δημιουργεί μαζί με τον ενδιαφερόμενο τη θεραπεία του. Η δημιουργική πράξη σαν διαδικασία εξωτερίκευσης και μορφοποίησης βαθύτερων εσωτερικών συγκινησιακών καταστάσεων αποτελεί τον πυρήνα της Μουσικοθεραπευτικής διαδικασίας. Εδώ περιγράφεται η έννοια της δημιουργικότητας από την πλευρά θεωριών μουσικοθεραπείας. Στο τελευταίο μέρος της παρουσίασης περιγράφεται η Δημιουργική πορεία ενός πελάτη στη Μουσικοθεραπευτική διαδικασία και η αναζήτηση των δυνατοτήτων του να εκφραστεί, να «ανοιχτεί» και να συνειδητοποιήσει την προσωπική του ουσία.

Οπτικά Ερεθίσματα κατά την Μουσική Ακρόαση: Διερεύνηση της Συναίσθησης σε μαθητές Δημοτικού

Καψάλη Στυλιανή

Η Μορφολογική Ψυχολογία (Gestalt) και η Ψυχολογία της Μουσικής έχουν εντοπίσει το φαινόμενο της συναίσθησης εδώ και πολλές δεκαετίες, αν και δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα συστηματικά η διερεύνησή του. Σύμφωνα με αυτό, η γνωστική δόμηση ακουστικών ερεθισμάτων συνδέεται πολλές φορές με την μετάφρασή τους σε οπτικές εντυπώσεις. Για αυτό και υπάρχουν προικισμένοι μουσικοί που «βλέπουν» την μουσική και ζωγράφοι που «ακούν» τις εικόνες.

Με τη συγκεκριμένη έρευνα επιδιώξαμε τη διερεύνηση δύο βασικών υποθέσεων: α. Ότι η έκταση του φαινομένου της συναίσθησης είναι μεγαλύτερη σε μικρές ηλικίες και φθίνει στην συνέχεια και β. ότι, σύμφωνα με το φαινόμενο της συναίσθησης, δύο διαφορετικά είδη μουσικής οδηγούν σε διαφορετικές οπτικές εντυπώσεις. Ως υποκείμενα χρησιμοποιήσαμε μαθητές Δημοτικού, οι οποίοι παρακλήθηκαν να εκφράσουν με μια εικόνα τους ελεύθερους οπτικούς συνειρμούς, στους οποίους τους οδηγεί η ακρόαση α. ενός αποσπάσματος ατονικής μουσικής του Α. Schonberg και β. ενός αποσπάσματος ρομαντικής μουσικής του Β. Smetana. Η έρευνα οδήγησε σε επιβεβαίωση των δύο βασικών υποθέσεων, διαπιστώθηκε δηλ. α. η ύπαρξη του φαινομένου της συναίσθησης σε μαθητές Δημοτικού και μάλιστα σε μεγάλη έκταση και β. το διαφορετικό είδος μουσικής οδηγεί σε διαφορετικούς οπτικούς συνειρμούς με κύρια χαρακτηριστικά τα πολλά και έντονα χρώματα για την ρομαντική μουσική και τα λίγα και μουντά για την ατονική μουσική.

Διεύθυνση Παιδικής Χορωδίας

Πατσέας Μιχάλης

Η πρώτη ενότητα του εργαστηρίου αφορά την τεχνική της αναπνοής και του τραγουδιού.

Θα παρουσιαστεί το φαινόμενο «παιδική φωνή». Θα δοθούν παραδείγματα ασκήσεων αναπνοής και τραγουδιού με τη συμμετοχή των συνέδρων .

Η δεύτερη ενότητα αφορά την τεχνική διεύθυνσης χορωδίας.
Θα παρουσιαστούν τα βασικά μοντέλα διεύθυνσης με τη συμμετοχή των συνέδρων.
Θα αναλυθούν ζητήματα υγιεινής / ορθής στάσης του μαέστρου.
Η τρίτη ενότητα αφορά την διδασκαλία ενός μουσικού έργου σε παιδική χορωδία.
Θα γίνει θεωρητική παρουσίαση και ταυτόχρονα θα δίδεται παράδειγμα .

Η Κάλλω και οι Καλικάντζαροι

Σλάβικ Αγγέλικα

Εικόνες - κίνηση - φωνές - ήχοι, ρυθμοί και τραγούδια ξεπηδάνε από ένα λαϊκό παραμύθι.

Μια ολοκληρωμένη πρόταση για μουσικοθεατρική απόδοση της ιστορίας που βασίζεται στην ελληνική ρυθμολογία και παράδοση. Θα υπάρχουν ακόμα προτάσεις για κατασκευή μικρών οργάνων.

Μουσικά παιχνίδια και τραγουδοχοροί

Θεοδωρίδης Νίκος

Το εργαστήριο αποσκοπεί στην εξοικείωση των συμμετεχόντων , με την τεχνική της εμπύχωσης μέσω μουσικών -παιχνιδιών και τραγουδιών - χορών.

Απώτερος στόχος είναι η ενίσχυση της εμπυχωτικής ικανότητας, της μουσικότητας και της δημιουργικότητας όσων ασχολούνται με την δημιουργική απασχόληση εντός και εκτός σχολείου, δια μέσου της προσωπικής τους εμπειρίας και άσκησης, καθώς και δια μέσου της συλλογικής δημιουργικής έκφρασης και ευχαρίστησης που προσφέρει η ενασχόληση με το ποικίλο υλικό των μουσικών παιχνιδιών και χορών από διαφορετικούς πολιτισμούς. Παράλληλα τίγονται προεκτάσεις για την εφαρμογή προγραμμάτων πολυπολιτισμικής ή διαθεματικής εκπαίδευσης.

Listening, Singing, Dancing, and Composing with Turkish Music

Elgun - Ozeke, Sezen

Objectives: Participants will explore various musical styles from the Republic of Turkey through the activities of listening, singing, dancing, and composing; and they will explore how music can be diverse, even within one culture.

Description: In this session I will present how songs/compositions from Turkey can be taught to non-Turkish speakers through listening, singing, dancing, and composing. We will explore selected singing, listening, and composing activities for the secondary school general music classroom.

Activities: Participants will be introduced to various Turkish musical styles through listening. After that, participants will learn the Turkish song "Katibim", and sing it together. Finally, participants will explore irregular meters through listening, dancing, and composing. This session have connections to the conference theme "Creativity in music teaching and practice" in many ways. First, it will allow participants to learn some basics about Turkish musical culture. Second, it will give the participants an

opportunity to perform Turkish pieces through singing and dancing. Third, it will give them a chance to create pieces through composition activity. Last but not least, it will give some insights into how to approach the teaching of Turkish music in the context of Turkish culture.

Παρουσίαση Διδασκαλία Αξιοποίηση παραδοσιακών ρυθμών ... Διδασκαλία για πολλαπλή νοημοσύνη...

Χασάπης Νίκος

1η Ωρα

1. Εισαγωγή : Θα δοθούν λίγα θεωρητικά στοιχεία για τα μεικτά και σύνθετα μέτρα, τρόπος διεύθυνσης, Παραδείγματα δημιουργίας ασκήσεων (για μέσα στην τάξη).

2. Παρουσίαση παραδοσιακών ρυθμών, κυρίως σύνθετων και μεικτών μέτρων.

- Θα δοθεί στους συμμετέχοντες λίστα παραδοσιακών ρυθμών.

- Θα αναφερθούν τα κρουστά όργανα που χρησιμοποιούνται στη κάθε περιοχή ξεχωριστά και θα παρουσιαστούν ζωντανά. (Ηπειρος, Θεσσαλία Στερεά Ελλάδα, Μακεδονία Θράκη

- Θα ακουστούν μουσικά παραδείγματα

2η 3η 4η Ωρα

- Παράδειγμα σύνθεσης: α) Δημιουργία βασικών μοτίβων, β) Δημιουργία μουσικής φόρμας του τύπου που θα επιλέξουμε οι συμμετέχοντες, πχ ABA ή AA'BA κλπ.

Βασικό μοτίβο της φόρμας θα είναι ένας παραδοσιακός ρυθμός. Με βάση αυτό το μοτίβο θα αναπτυχθούν φράσεις για να γίνει πλήρες το τμήμα A. Το ίδιο θα ακολουθηθεί και για τα υπόλοιπα τμήματα της σύνθεσης.

- Θα μοιραστεί ολοκληρωμένη σύνθεση, σε μουσική σημειογραφία, για έξι (6) εκτελεστές, στη οποία υπάρχει η δυνατότητα να εκτελέσουν την κάθε γραμμή δύο ή και περισσότερα άτομα, οπότε μπορούν να συμμετάσχουν 12, 18 κλπ άτομα, ακολουθεί μορφολογική επεξήγηση της δομής, (μακροδομικά και μικροδομικά) στη συνέχεια ανατίθεται στον κάθε εκτελεστή ή ομάδα εκτελεστών το μέρος τους και ξεκινάει η πρόβα.

- Πριν περατωθεί το εργαστήριο. Θα δοθεί στους συμμετέχοντες κείμενο, το οποίο αναφέρεται στα οκτώ είδη νοημοσύνης όπως τα περιέγραψε ο Howard Gardner, Και θα τους ζητηθεί με βάση την προηγούμενη την βιωματική εμπειρία τους (της συμμετοχής τους στην ορχήστρα) να αναφέρουν, ποιες μορφές νοημοσύνης αξιοποιούνται - καλλιεργούνται κατά τη διάρκεια μιας τέτοιας δραστηριότητας.

Επίσης θα ζητηθεί να περιγράψουν τα συναισθήματά τους κατά την διάρκεια της ίδιας δραστηριότητας.

Ανακαλύπτοντας τον Δημιουργικό Εαυτό στη Μουσικοθεραπεία

Σαββοπούλου Χαρά

Ντάουμπερ Μάρκος

Η ανακάλυψη και δουλειά με τον δημιουργικό εαυτό κάποιου στη μουσική είναι ένα από τα κύρια καθήκοντα οποιουδήποτε μουσικοθεραπευτή στην κλινική πρακτική. Γι' αυτό άλλωστε η μουσικοθεραπεία έχει αναπτυχθεί ως μία αρχή βασισμένη στη γνώμη ότι ο δημιουργικός εαυτός υπάρχει σε όλους μας ανεξάρτητα από ατομικές διαφορές στη σωματική και νοητική λειτουργία.

Αυτό το βιωματικό εργαστήριο θέλει να προσφέρει μια ευκαιρία στους συμμετέχοντες

να στοχασθούν αυτή την πρόταση και να ανακαλύψουν άλλη μια φορά το δημιουργικό δυναμικό που φέρει η μουσική. Ο καθένας ενθαρρύνεται να ανακαλύψει και να εκφράσει την επίδραση της μουσικής στον ίδιο. Επίσης ενθαρρύνουμε τους συμμετέχοντες να ακροασθούν με προσοχή την κάθε μουσική που θα συναντήσουν. Στόχος μας είναι να σκεφτούμε τη μοναδική επίδραση και το νόημα που μπορεί να έχει η μουσική σε προσωπικό και διαπροσωπικό επίπεδο.

Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου θα χρησιμοποιήσουμε ήχους και μουσική με ποικίλους και δημιουργικούς τρόπους μέσα από διαφορετικές δραστηριότητες, παιχνίδια και αυτοσχεδιασμούς. Αυτό θα εμπλέξει κάποια ενεργητική μουσική πράξη με μια γκάμα από μουσικά όργανα, φωνή και κίνηση αλλά και χαλαρωτικές, μουσικές δραστηριότητες. Έτσι θα θέλαμε να εξερευνήσουμε τα διαφορετικά στοιχεία της μουσικής όπως τη δυναμική, τη χροιά, τον ρυθμό κ.α. Επίσης θα θέλαμε να αναρωτηθούμε πως αλληλεπιδρούμε με τις διάφορες δυνατότητες των μουσικών στοιχείων.

Πέρα από την ενεργητική συμμετοχή και την βιωματική προσωπική εμπειρία της μουσικής κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, θα επιδιώξουμε να κατανοήσουμε το πώς η μουσική μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη θεραπεία με άτομα με ειδικές ανάγκες. Το εργαστήριο σκοπεύει να δώσει μια γεύση από τις όψεις της θεραπείας και τις τεχνικές που χρησιμοποιεί ο μουσικοθεραπευτής στη δουλειά του. Επιθυμούμε να διευκρινίσουμε το πώς η μουσική μπορεί να δράσει ως τρόπος εκμείωσης της δημιουργικότητας, που δίνει κίνητρα για μάθηση και ξεπερνά τα εμπόδια της επικοινωνίας. Στο εργαστήριο θα δώσουμε το έναυσμα για ανοιχτές συζητήσεις μεταξύ των μελών της ομάδας για να διευκολύνουμε την ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών που έχουν να κάνουν με θέματα για τη μουσική και την ειδική εκπαίδευση.

Irregular Metrorhythms in the Folklore Music of the Balkans and the Education of Foreigners

Ognenska - Stoyanova, Nikolina

Irregular metrorhythms specific for the folk music of the Balkans impress listeners all over the world. Each of the folk songs, reaching to this day is a result of a long process of penetrating in the content, form and the way of performance. And when the listeners manage to comprehend this perfection they revive the magical power of its influence and remain captivated by this powerful impact all their lives.

The aim of the workshop is to present system of exercises in irregular meters for people, who do not have them in their own folk music and they are unfamiliar as a musical experience to them.

Through these exercises the participants will experience the feelings encoded in Bulgarian folk music by its creators and will feel and recognize the concept of this interesting musical phenomenon- the irregular meters.

The system for education of foreigners is an effective way to build skills for sensation, feeling and comprehension of the irregular pulsation. It is created in the way that it can be used by musicians as well as by people, who are not familiar with the notation signs. This is the system for developing the sense of irregular meter regardless of whether the trainees play some musical instrument or not, whether they are professionally involved with music or whether music is their hobby, regardless of their age.

The system includes Tables (see addition) with exercises and a CD with Bulgarian folk songs in the most popular irregular meters in Bulgarian folk music and dance art.

On the workshop will be also used Greek folk songs. The exercises are performed by hands. Starting with hand clapping the metric pulse i.e. the short and long dyals of the music being played. We use different kinds of claps for the different kinds of dyals. The next thing is performing the combinations of metric time by hitting the table, the thighs or a percussion folk instrument. These exercises are written down in the form of a table and are performed while the folk songs in different tempos are being played in the background - starting with slow tempo and working the way up to a fast tempo. Hand clapping is accompanied by pronouncing a two-syllable word for the short dyals and a three-syllable word for the long ones. Through these exercises, the student achieves a precise feel for the duration of the short and long dyals. Once the song reaches a fast tempo, the student goes back to performing the overall metric time because the separate dyals would be too fast for performing at this tempo. Performing the meter at this stage has a new qualitative level compared to the beginning since the student has already achieved full understanding of the odd meter by now. This time around performing the meter is accompanied by an esthetic experience of the music as well as the pleasure of fulfilling the task.

Δημιουργική Μουσική Ανάλυση σαν Αφήγηση

Μαρόπουλος Θωμάς

Πολλές φορές έχουμε αναρωτηθεί, τι είδους ιστορίες μπορεί να μας διηγηθεί η μουσική. Ασυναίσθητα, στη διάρκεια μιας ακρόασης, ζούμε την ύπαρξη διαφόρων νοημάτων, εννοιών, χειρονομιών, κ.α. καταστάσεων τις οποίες δεν μπορούμε να συγκεκριμενοποιήσουμε, συνάμα όμως δε νοιώθουμε και αποστασιοποιημένοι ως προς αυτές. Πραγματικά, ακούγοντας ένα μουσικό κομμάτι αισθανόμαστε να προσλαμβάνουμε μια ιστορία. Ζούμε γεγονότα, αντιφάσεις, επιβεβαιώσεις, ακούμε μια "ομιλία σε έντονο ύφος" ή "σε ήρεμο ύφος", βιώνουμε καταστάσεις που ολοκληρώνονται ή μένουν ανολοκλήρωτες, συμμετέχουμε με όλο μας το "είναι" σε μια διαδικασία την οποία αν και ζούμε, εντούτοις δεν αφορά εμάς. Υποστηρίζουμε λοιπόν ότι διαμέσου του αφηγηματικού-διηγηματικού λόγου, οι αναλυτικές μας προσπάθειες στοχεύουν στο να ερμηνεύσουν "νοήματα" και "έννοιες", να αναζητήσουν τις συνεκτικές, νοηματοφόρες αρχές που διέπουν ένα μουσικό έργο τέχνης, που πρέπει όπως και που μπορούν ταυτόχρονα να ξεφεύγουν από έναν άκρατο τεχνοκρατισμό. Είναι απαραίτητο να γίνουν λιγότερο φορμαλιστικές, σαφώς πιο βιωματικές. Από την άλλη μεριά όμως πρέπει να είμαστε προσεκτικοί ώστε να στηρίζουμε τις ερμηνείες μας πάνω σε γερές αναλυτικές βάσεις, όχι μιλώντας "επί παντός επιστητού", ούτε φιλολογώντας αλλά έχοντας πάντα "in presentia" την ίδια τη μουσική. Η προσήλωση κυρίως σ'αυτήν και λιγότερο στην απεικόνισή της δηλαδή την παρτιτούρα, η εποπτεία του μουσικού έργου τέχνης από την πλευρά της δημιουργικής ακρόασης, δεν το ανάγει ως ένα απλό ηχητικό γεγονός αλλά μέσω συνειδητής ανακατασκευής του μηνύματος που δέχεται το άτομο, το ορθώνει μπροστά του ως ένα ολοκληρωμένο αποκύημα ενός ενδιάθετου "εν δυνάμει" εδραιωμένου γλωσσικού συστήματος.

Δημιουργικότητα & Διαθεματικότητα. Τραγουδιστός χορός. - Η Διδασκαλία της Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής στις Σχολικές Τάξεις

Σουλακέλλης Θεοφάνης

Διαθεματική προσέγγιση του λαϊκού μουσικού πολιτισμού
Θεματικές ενότητες σχετικές με την ελληνική παραδοσιακή μουσική, την ποίηση, την όρχηση και τη λαογραφία, στοιχεία των οποίων στη συνέχεια οι εκπαιδευτικοί θα μπορέσουν να μεταφέρουν στους μαθητές τους, μέσα στις σχολικές κοινότητες, συνδυάζοντας πτυχές του λαϊκού πολιτισμού με όλα τα γνωστικά αντικείμενα, σε μια προσπάθεια δημιουργικής διδασκαλίας, διαθεματικότητας και διαπολιτισμικότητας. Η Μουσική Λαογραφία, ως επιστήμη, μελετά συστηματικά το συγγενή χώρο της μουσικής (λόγο, χορό, κόσμημα, ενδυμασία, δρώμενα, κοινωνικές ομάδες, περιβάλλον), με απώτερο σκοπό την πλήρη κατανόηση μουσικών και λαογραφικών όρων και εννοιών, ώστε να αποτελούν εφόδια για τη διδασκαλία του μαθήματος της μουσικής και να βοηθούν στην κατανόηση στοιχείων του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού μέσα από τη διδασκαλία και άλλων γνωστικών αντικειμένων.

Μετρική και Ρυθμοποιία

α) Εισαγωγή στις έννοιες: Χρόνος, Μέτρο, Ρυθμός.

Περί Χρόνου, Μέτρου και Ρυθμού, περί Ρυθμού και ρυθμικών ποδών και περί των ποικιλιών των ρυθμικών ποδών κατά γέννη.

Εισαγωγή στη θεωρία της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής και τα μουσικά συστήματα γραφής.

β) Μουσική Πράξη

Ο τραγουδιστός χορός -η εκφραστικότερη μορφή του μουσικού μας πολιτισμού- και πρόταση για τη διδασκαλία του μέσα στις σχολικές τάξεις.

Ρυθμικά σχήματα κατάλληλα επιλεγμένα για χρήση στη διδασκαλία της μουσικής στην προσχολική ηλικία, στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Μπορώ να παίξω Μουσική τώρα! Δράσεις με Κρουστά και Τραγούδια στο Σχολείο

Ερκέκογλου Χρήστος

Γνωριμία με μεγάλη ποικιλία κρουστών οργάνων (ελληνικά, αφρικάνικα, latin κ.α.).

Η γοητεία των αφρικάνικων ρυθμών και της βραζιλιάνικης σάμπας γίνεται το εργαλείο για την διδασκαλία απλών μουσικών εννοιών, για την καλλιέργεια ομαδικού πνεύματος, για συνεργασία, σεβασμό της διαφορετικότητας καθώς και για να δώσει την ευκαιρία στους μαθητές των σχολείων να αντλήσουν την ευχαρίστηση της μουσικής πράξης από την πρώτη στιγμή.